

भाग—ख

3. नशीली दवाओं के दुरुपयोग के प्रबंधन के विभिन्न चरणों पर एक नोट लिखिए।
4. 'समूह चिकित्सा' क्या है और नशीली दवाओं के दुरुपयोग के प्रबंधन में इसकी भूमिका क्या है ?

भाग—ग

5. नशीली दवाओं के दुरुपयोग की रोकथाम में माता-पिता-बाल संबंधों की भूमिका को परिभाषित करें।
6. नशीली दवाओं के दुरुपयोग की रोकथाम में स्कूली शिक्षा की भूमिका की व्याख्या करें।

भाग—घ

7. नशीली दवाओं के दुरुपयोग की रोकथाम में मीडिया के विभिन्न रूप किस प्रकार सहायक हैं ?
8. नशीली दवाओं के दुरुपयोग को नियंत्रित करने की प्रक्रिया में एन.डी.पी.एस. अधिनियम पर एक नोट लिखें।

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1072

B.A./B.Sc. 1st Semester (Batch 2021-24)

DRUG ABUSE : PROBLEM, MANAGEMENT AND PREVENTION

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Write a note on the problem of Drug Addiction in Punjab.
2. How Drug Abuse can affect Education and Employment of an individual ?

SECTION—B

3. Write a note on the different steps of the management of Drug Abuse.
4. What is 'Group therapy' and its role in the management of Drug Abuse ?

SECTION—C

5. Define role of Parent-Child relationship in the prevention of Drug Abuse.
6. Explain the role of schooling in the prevention of Drug Abuse.

SECTION—D

7. How are the different forms of Media helpful in the prevention of Drug Abuse ?
8. Write a note on NDPS Act in the process of controlling Drug Abuse.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਉ

1. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
2. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ਅ

3. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
4. 'ਗੁਰੂਪ ਬੈਰੋਪੀ' ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ਈ

5. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਬੱਚੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
6. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
8. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਨਿਯਮ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਤੇਕ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਏ, ਕੁਲ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪਾਂਚਵਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੀ ਭੀ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇ ਕਿਯਾ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਪੰਜਾਬ ਮੈਂ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਓਂ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕੀ ਸਮਸਥਾ ਪਰ ਏਕ ਟਿਕਾਣੀ ਲਿਖਿਏ।
2. ਕਿਸੀ ਵਿਅਕਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਅ ਔਰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਕੋ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਓਂ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕੈਂਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ?